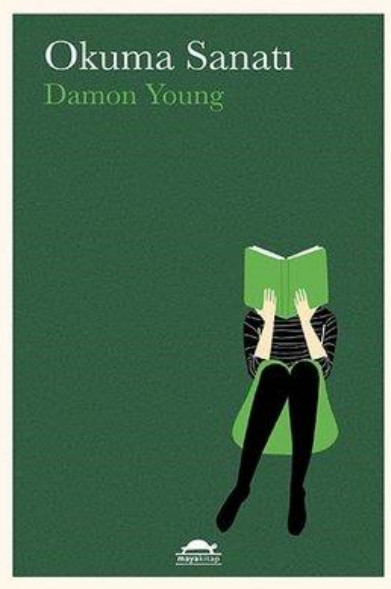

Young, D. (2018). *Okuma Sanatı* (E. Doğu, Çev.). İstanbul: Maya Kitap. ISBN: 9786059902861.

Okumanın Nadirliği

Hêlin İlcek*

Book Review

The Art of Reading

I think that Damon Young's The Art of Reading, which was written in 2016 and Maya Book's thought series in 2018, did not get the attention it deserved. I don't know why, but when I stop and look from a distance, I can say that we are witnessing the rarity of reading with everyday mess and everyday the accessibility of the writing increases. So this rarity is an "art", really? I'm not sure. But considering that someday reading could disappear completely, things start to look very strange for people whose job is "the book", right?

Damon Young'ın 2016 yılında yazdığı, 2018 yılında ise Maya Kitap'ın düşünce dizisinden çıkan *Okuma Sanatı*'nın hak ettiği ilgiyi görmediğini düşünüyorum. Nedenini bilmem ama durup uzaktan baktığımda, gündelik karmaşayla ve her gün yazıya olan ulaşılabilirliğin artmasıyla beraber okumanın da nadirleştiğine şahit oluyoruz diyebilirim. Peki, bu nadirleşme bir "sanat" mı? Emin değilim fakat okumanın bir gün tamamen ortadan kalkabileceğini de göz önünde bulundurunca, işi "kitap" olan insanlar açısından her şey çok garip görünmeye başlıyor, değil mi?

İşi kitap olan insanlar demişken, bana kalırsa bizim mesleğimiz için bu kitabın önemi, tek bir kitapta onlarca yazara ve kitap içeriğine dair bilgilerin damıtılmış halde önümüze sunulmasındadır. Mesleği kitap olan bizler, sanırım öncelikli olarak kitaplar hakkında yazılmış kitaplara -kelimenin tam anlamıyla- daha bir alıcı gözle bakmalıyız.

Günümüzde "okuyan" insanların giderek azalmasıyla "okuma" eylemine uzun ve gerçek dışı övgüler yapıldığını düşünüyorum. Young'ın, okumaya bu tip gereksiz övgüler sıralamak yerine, "okuma" eylemini araç olarak gördüğünü ve olumlamalarını kendini samimi çıkarımları üzerinden yaptığını söylemek yanlış olmaz. Young'ın bu tavrı, bana Pierre Bayard'ın "okuma ve kitaplar üzerine konuşma"nın o insanı kültürlü gösteren (!) havasına

* Kütüphaneci, Tarih Edebiyat Sanat Kütüphanesi (TESAK). E-posta: helin.ilcek@gmail.com
Librarian, Kadikoy Municipality History Literature Art Library and Cultural Center, Turkey.

dair çok sevdiğim bir eleştirisini hatırlatıyor: “Kültür, bireysel cehaleti gizlemekle yükümlü bir tiyatrodur.”

Young’ın 9 bölüm olarak tasarladığı *Okuma Sanatı*, aslında kendi okumaları üzerinden “okuma” eylemini felsefi açıdan değerlendirdiği bir tür düşünce kitabıdır. Young, her bölümde belli bir erdemin altını çiziyor: merak, sabır, cesaret, gurur, ölçülülük ve adalet (s. 37). Borges’in *Babil Kitaplığı*’ndaki meraklı okurluğu, Bennet’in *Kraliçe Kitap Okursa*’daki kütüphaneci ile sabır üzerine olan diyalogu, okurun *Inferno*’nun değiştirilemez sonu ile yüzleşme cesareti, Kazancakis’in gururlu okurlarının kibir egzersizleri, Ayer’in *Dil, Doğruluk ve Mantık* kitabındaki okumanın ölçülülüğü/süzlüğü ve V. Woolf’un “On Re-Reading Novels” adlı makalesindeki Aristotelesvari aradığı adaleti bölüm bölüm tek solukta okunabiliyor.

Young’ın bu kitabı yazarken, aslında başta kitapların sonra da okumanın sırrını çok iyi anladığını düşünüyorum: Okurun kendisi. Şu satırlarla, okur olmazsa yazma eyleminin büyü kalmaz demek istiyor inceden: “Simone de Beauvoir’in “basılı semboller büyü” dediği kitaplar için okur olmazsa büyü bozulur.” (s. 15) Buna katılmadığımı söyleyemem. İyi okurların iyi yazarlardan sayıca çok daha az olduğu günümüz “okur”luğu ise bunu gerçekten ispatlıyor. “Okur” olabilmek üzerine bir olumlama da yine şu şekildedir: “Tüm kitapların bilgisini içeren kitap için Eco: “Babil kütüphanesinin gerçek kahramanı kütüphane değil, okuyucunun ta kendisidir.” (s. 52).

Sanıldığı gibi yalnızca Avrupa ve Amerika menşeli okumalar yapmayan Young, tanıdığımız birinin, Orhan Pamuk’un *Benim Adım Kırmızı* ve *Öteki Renkler*’ini okuduğunu, burada anlatının (kendi deyimiyle) “gerçeküstü parlaklığı”ndan ne kadar etkilendiğini de belirtiyor. Okurun okuma çeşitliliği yapmasının faydalarını anlatırken, kendi okumaları üzerinde de fark etmeden bir geçmiş yarattığını vurguluyor. Bunu da en iyi şu cümlelerle ifade ediyor: “Gururlu okur yalnızca zekâdan değil, düşünme ve tartışmayı destekleyen geleneklerden de keyif alır; çünkü bunlar her okuyuşumuzda kuşandığımız miraslarımızdır. Okurların da aynı metinler gibi, tarihleri vardır.” (s. 130).

Bağlayacak olursak, okumak bir zorunluluk okumamak ise küçümsenecek eylemler değildir. Tercihtir. Dewey’nin de dediği gibi: “Okumak metne karşı bir çeşit teslimiyet gerektirir.” (s. 25). Eğer bu teslimiyeti gerçekleştirebilecek zamanı ve okuduğunuzu anlayacak kafa rahatlığını sağlayabiliyorsanız, buyurun tüm kütüphaneler sizin...

Kitaplardan kopmamanız dileğiyle...